

Perashat Emor 5783

Velas: 6:43 pm

Fin Shabat 1: 7:36 pm - R”T: 8:11 pm

Fin Shabat 2: 7:46 pm - R”T: 8:14 pm

מעשה המשפט

Marcos y Lety Amiga

Maasé Bet Din

Rab Joshua M. Hilu

חבר בה"ד אמת ומשפט

¡No se suban, se puede averiar el ascensor!

Caso: Cinco personas llegaron a la casa de un amigo, entraron al elevador y uno de ellos presionó el botón del cuarto piso. Cuando la puerta del ascensor comenzó a cerrarse, tres muchachos detuvieron el ascensor y entraron en él. Reubén, una de las primeras 5 personas, les dijo, “no deben subir muchas personas en el ascensor a la vez, podría averiarse, tal vez pueden esperar un minuto y subir más tarde”. Uno de los muchachos, respondió, “no pasará nada, y si pasa, haz como nosotros, huye lo más rápido posible al salir, porque según nuestra experiencia, el administrador tratará de obligarte a pagar la reparación.

Como era de esperar, el ascensor se atascó entre el segundo y el tercer piso, el administrador llamó a los técnicos para que reparen y le cobraron 10,000 pesos por el trabajo. Tan pronto como se abrió la puerta del ascensor, los tres muchachos se dieron a la fuga y el administrador les exigió a las cinco personas que pagaran los daños. Pero ellos se excusaron “no somos culpables, nosotros entramos primero al ascensor, y les advertimos a los muchachos que no entraran, ¿qué podíamos hacer?”.

Pregunta: ¿Están obligados Reubén y sus compañeros a pagar la reparación del ascensor?

Respuesta: La Guemará (ב"ק י:) menciona “5 personas que se sentaron en una banca y no se rompió, y posteriormente se sentó una sexta persona, lo que provocó que se rompiera la banca, en el caso que la gente que estaba sentada primero no podría haberse levantarse antes de que la otra persona se sentara, el último que se sentó es responsable de pagar la banca, y los demás están exentos, pero si tuvieron tiempo para levantarse y no se levantaron, según Rash”í tienen que pagar entre todos la banca, a diferencia del Ramba”m que aún en ese caso sostiene que el último es responsable de pagar y únicamente en el caso que se sentaron los 6 juntos tendrán que pagar la banca entre todos (ע"י ביאור (הגרי"א שפ"א והג"ה הגרי"א ב"ק שם שכן מבוואר).

Sin embargo, en el caso que únicamente las primeras personas sentadas tenían permiso de sentarse, a diferencia de la última persona que no tenía permiso para sentarse en la banca, aún según Rash”í únicamente el último está obligado a pagar y los demás quedan totalmente exentos, (שטמ"ק בשם התוס' וברוך טעם סי' פ"א כמבוואר בתוס' ר"פ).

Por lo tanto, en nuestro caso ya que las personas que entraron primero son invitados de uno de los residentes del edificio, se les permitió usar el ascensor, y por otro lado, los muchachos que entraron al último no se les permitió entrar al ascensor, el Din es que únicamente los 3 muchachos están obligado a pagar, y ellos están exentos de cualquier cargo.

Sin embargo, este Din aplica únicamente cuando ya habían presionado el botón antes de que entren los muchachos o que alguien mas llamó al ascensor en otro piso, pero, si una de las personas presionó el botón y activó el elevador después de que el resto de los muchachos ya habían subido, el estará obligado a pagar por el daño, ya que no debía presionarlo en esa situación que hay exceso de peso en el ascensor y al presionar el botón está causando principalmente el daño (וכן נפסק בספר וישמע משה ח"ב) (עמ' תי"א בשם הגר"נ קרליץ זצ"ל).

Halaja Lemaasé

Pregunta: ¿Por qué los Ashkenazim se cortan el pelo el mismo día de Lag Baomer y los Sefaradim hasta el 34 del Omer? ¿cuál es la raíz de las diferentes costumbres? ¿cuál es el Din acerca de los casamientos y escuchar música?

Respuesta: El Shuljan Aruj (תצ"ג ב') menciona que a partir del 34 del Omer en la mañana ya está permitido cortarse el pelo y casarse pero antes de eso no, a deferencia del Ram”á que escribió que ellos acostumbran a permitir todo a partir del mismo día de Lag Baomer por la mañana.

El Mishná Berurá (שם, וביאורו"ל ד"ה יש נוהגים) explica que el Shuljan Aruj sostiene que los alumnos de Rabí Akiba cesaron de morir el 34 ya que del Midrash se entiende que únicamente los últimos 15 días del Omer no murieron, dando la cuenta que hasta el 34 hubieron alumnos que murieron, a diferencia del Ram”a que sostiene que el 33 del Omer mismo cesaron de morir, aún así según todos el último día que hubieron muertes se permite cortar el pelo y casarse por la mañana por Miktzat Hayom Kecalú.

Sin embargo, en Lag Baomer se acostumbró a escuchar música en honor a Rashb”i.

Maasé Sheaya

El Sefer del sacerdote

Rab Shaul Demari, ex director de los Mekomot Hakedoshim en Yerushalaim contó: Hace unas décadas, Rab Mordejay Eliyahu Z”L estaba de visita en Rumania, y una de sus reuniones fue con un sacerdote.

Durante el encuentro, para sorpresa de todos los presentes, el sacerdote sacó dos pequeños Sifré Torá y se los entregó al Rab.

Al ver la cara de sorpresa del Rab el sacerdote le dijo: “Un judío que era Gabay en una de las sinagogas locales me los entregó antes de ser llevado a los campos de exterminio. Él estaba seguro de que regresaría, y me pidió que se los guardara. Desafortunadamente, no regresó, pero ahora estoy cumpliendo mi misión y te los entrego a ti”. No hace falta decir la emoción que esto le causó al Rab y a todos los presentes allí.

Posteriormente el Rab los trajo a Israel con él, y yo no sé de dónde saqué el valor - dice Rab Demari - pero le pedí que me diera uno, el Rab accedió de inmediato y me preguntó “¿dónde lo vas a poner?”, Le dije que en nuestra sinagoga generalmente traemos a un novio en Shabat y le leemos la Parashat "Abraham Zakén" de un Sefer Torá. Así que pensé en usar este pequeño Sefer Torá para los novios.

Pasaron unos años y tuvimos un novio Ger de padre judío y madre gentil. Llegó a la sinagoga con su padre y la familia. Saqué el Sefer Torá, y después de que terminamos de leer, les conté a los presentes la historia de este Sefer.

De repente veo al padre judío del novio romper a llorar. Le pregunté por qué estaba llorando y respondió: “Soy de Rumania, sé que mi padre le dio dos rollos de la Torá a un sacerdote en Rumania, pero nunca imaginé que un día mi hijo se convertiría, emigraría a Israel, y en su Shabat Jatán iba a leer justo con ese Sefer Torá.

בענין כשרות הביצים שאינם רגילות

שאלתי: בביצים שאינם עגולות כרגיל אלא צורתם משונה באופן שיש להם בליטות ויש שהם מאורכות ויש שהם עגלגלות וצורתם משונה משאר ביצים אבל בפנים הכל כרגיל מה דינם. וגם צבע קליפתם יותר בהיר מהביצים החמות ויותר כהה מהלבנות. וצבע החלמון יותר בהיר.

תשובה: כתב מר"ן ביו"ד סי' פ"ו ס"ב, עכשיו נוהגין ליקח ביצים בסתם מכל אדם לפי שאין ביצי עוף טמא מצוי בינינו. עכ"ל. ונ"ל שכל דברי מר"ן מדובר דוקא באופן כגון ראשו חד כד ועגול וראשו השני חד ועגול וכו' שאפשר שהוא מעוף טהור או אפשר מעוף טמא אבל באופן ששני ראשיה כדון ככה"ג ודאי גם מר"ן יודה שאסורה ללא ספק. וכל מש"כ הש"ך בס"ק ו' לגבי טביעות עינא זה שייך דוקא בנידון שהביא מר"ן בס"א דהיינו שאחד כד ועגול והשני חד ועגול אבל שניהם חדים או כדים לכ"ע ביצת עוף טמא היא.

וכעת ראיתי בכנה"ג הגב"י סק"י שכתב ע"ד מרן הנז' מיהו אם שני ראשיהם חדין או כדים אפ"ל בזמנינו זה דאין עופות טמאים מצויים אסור. עכ"ל. וכו"כ גם הפר"ח סק"ה. ופרי תואר סק"ד.

אולם אם באותו מגש היו ביצים שנראות כרגילות אע"פ שהם באותו צבע של הביצים האסורות לא יצא מחזקתן, אבל אם באותו מגש היו ביצים שנראות כרגילות אולם צבעם שונה יש לדון שלכא' חשיב שאין טביעות עין מחמת הצבע ובפרט שראיתי קליפתם שונה קצת משאר ביצים, וא"כ כיון שהש"ך שם פסק שבעי טביעות עין ככה"ג וכאן אין, נראה שהכל אסור.

ואע"פ שהש"ך כתב שמשמע מדעת מר"ן להתיר אפ"ל ככה"ג שאין טביעות עין, נראה שכאן לא רק שאין טביעות עין אלא שנראה שהם משונים מצורת קליפתם וצבעם וכובדם. וכן עיין בט"ז ס"ק דהתיר כשאין טביעות עין, ומשמע שאירי שאין טביעות עין שהם כשירות אבל גם לא להיפך, ובאמת שבאו לשאול בגלל שאין טביעות עין לטובה ויש טביעות עין שהם ביצים משונות ודו"ק שהוא חידוש.

ואח"כ מצאתי בדרכי תשובה סק"ו בשם שו"ת טוטו"ד קמא סי' קכד (אמ"א) שנסתפק ממש בנד"ד שנמצא בחבית ביצים של עוף טמא מה דינם של שאר הביצים שראש אחד כד ואחד חד דהא אנו רואים שהיה מצוי במקום ההוא שהביא הגוי הביצים משם עופות טמאים ע"ש מה שהשיב ופסק להתיר דהא עכ"פ אנו רואין שיש שינוי בהביצים דאין תוארם דומה זל"ז ע"כ אין לנו להחזיק ריעותא, עכ"ל. ואין אותו שהוי מא' אמנם לא אמנע מלהעיר, דצ"ע הא,

דהשינוי בין הביצים אינו ראייה לשינוי דהרי יש ביצים טמאות שצד אחד כד ואחד חד כדכתב מר"ן בסעי' א' וא"כ פשיטא דשייך שכולם מאותם טמאות. אולם לדינא אפ"ל לשיטתו בנד"ד יודה דאסור דכיון ששנתנה צבעם וצורתם וקליפתם פשיטא דיש לחוש ולאסור ואפשר להחזיק כיון שמשונים משאר ביצים.

והלום ראיתי אחרי רואי בשם תשו' בית יהודה במנהגי ארג"ל בעובדא שהביא עכו"ם ביצים והיו משונות במראיתן ונוטים קצת לשחרית ומנומרים בנקודות אף שהיה צורתן כצורת ביצי תרנגולת ראשן אחד חד ואחד כד וחלבון מבחוץ וחלמון מבפנים אפ"ה אסור הרב מהר"ש צרור ז"ל כיון שאין לנו בהם קבלה מפורשת וכו' והביאו במחבר אנג' ע"כ. ואע"פ שבנד"ד לא היו מנומרות אולם צבעם שונה משאר ביצים וכיון דצבע פוסל בהם מה לי מנומרות או צבעם שונה ואין מסורת וידיעה על ביצים אלו אם הם מעוף טהור כאן.

ואע"פ שיש צד להתיר ע"פ מש"כ במחבר"ר סי' פו סק"א בשם שו"ת הלכות קטנות ח"א סי' ל"ד שביצה ששני ראשיה כדון או חדין שנמצאת בלול של תרנגולים חשש גדול הוא זה ובא מעשה וחפשו ומדדו שהיה הצד האחד חד מן האחר כחוט השערה ואמרתי כל מדות חכמים כך הוא. ובספר בית לחם יהודה ס"ק א' הביא בשם הילק"ט אין לחוש שאם יבואו לידי מדידה ימצא השינוי עכ"ל. ומדבריו שהבאתי משמע דיש לחוש וצריך מדידה וכן כתב שם שבא לידו איזה פעמים והבחורים מדדו ע"ש.

ודו"ק. עכ"ל המחבר. והנה בנד"ד בטוחנו שאם נמדד נמצא שאחד קצת יותר חד מהשני וא"כ ג"כ יש להתיר. וי"ל דכל מש"כ הילק"ט היינו דוקא ככה"ג שהביצה נמצאת בלול של תרנגולים וא"כ צ"ע דמצד אחד איתא בהלכה בידוע שהוא מעוף טמא מצד שני המציאות תוכיח שהוא מעוף טהור, וע"כ נדחק למצוא הסבר והתיר, אולם ככה"ג שהוי מדא' ואין ידוע לא אזלינן בתר מדידה אלא בתר אומדן הראיה הרגילה וגם פשטות לשון הראשונים ומר"ן תוכיח שלא הצריכו מדידה ובפרט לדעת הבית לחם יהודה שא"כ ודאי כל הביצים יהיו מותרות ומה הדיון בכלל, אלא ודאי שגם הבית לחם יהודה הבין שכל הנידון הוא דוקא ככה"ג שהביצים הם באים באופן ודאי מלול של תרנגולים כשרות וע"כ הוצרך להדחק ככה"ג, אבל שלא באופן כזה אזלינן בתר אומדן הראיה וזה יקבע ויטרף. ושו"ר שבספר קופת הרוכלים לכמוהר"ר ידידיה מוסונויגו הקדמון שכתב בערך ביצה אות ג' לדון במש"כ המחבר"ר בשם הרב פחד יצחק ח"א אות ביצה די"ז ע"א דאחר שהביא דברי הלקט כתב ואני ראיתי ביצי

תרנגולת לקחם מן הגוי בשוק גיסיף ומצא בניהם שנים כדורים ועגולים ככדור ושאל מן הגוי וכו' והשיב כי בלול תרנגולת אחת המטלת כל הביצים כן ואע"ג דעיני ראו ולא זר השינוי המעט הנמצא כאשר כתב הילק"ט ומ' לא מלאני לבי להקל ולהתיר דלמא כי התיר הלקט כשמצא הביצה כן בלול של תרנגולים של ישראל אבל לא בנקלת מן הגוי בשוק עכ"ל. והוסיף הקופת הרוכלים דבשבת שנת כברכ"ל לפ"ק בא לפנינו ביצה אחת כנדון הרבז"ל שנלקחה מהגוי מן השוק ואסרנו אותה קודם שנראה לפנינו דברי הרב פחד יצחק, וכנ"ל שנתכוונו לכך והאיסור יורה דרכו. עכ"ל. וכל זה דיברו הגאונים זצ"ל בנידון שהיה צבעה שוה שלא כתבו בזה שינוי, אבל בנד"ד שנוסף לכל היה גם צביעה שונה משאר ביצים וכן צורתה בודאי ובודאי שראוי לחוש ולהחמיר ולאסור בזה.

ועוד ראיתי להרה"ג שא"ב כמוהר"ר חמו בן עטר זלה"ה בספרו פרי תואר ס"ק ד' בזה"ל, לכן כל ביצה המנוקדת בנקודות שחורות או שקליפתה אינה לבנה ה"ז יצאתה מכלל ביצת תרנגולות ואוונן דמצווה ביננו שם לנו בחזקת טהרה ויכול להיות דטמאים הם ואסורים ואפ"ל בזה"ז דכמו שאין מצויים טמאים גם אין מצויים הטהיים והדר דינא וקם דינא. עכ"ל. ואע"פ שאנו מתירים הביצים החומות באינו ריינו משום שהוברר שהם מתרנגולים, אבל הביצים הללו שלא הוברר הרי הם בחזקת דברי הפרי תואר זלה"ה.

ומה שרצו להתיר ממה שבביצים אלו אפ"ל עולה שב' הראשים כד או חד מ"מ החלבון מבחוץ והחלמון מבפנים וא"כ אין להם ב' התנאים של ביצת טריפה, הנה עיין בראש יוסף חולין סד, א שהסתפק אם בעינן דוקא שיהיו ב' הסימנים יחד דהיינו ב' הראשים חדים או כדים וגם חלבון בפנים וכו' אבל בלא היה לו רק סימן טומאה אחד לא הוי טומאה ודאי רק ספק טומאה ע"ש, אולם בדרכי תשו' הביא משם ערוגת הבושם (אות א') דהעלה בראיות דגם סימן טומאה אחד מהני שיהיה בחזקת טמא אף דהסימן השני הוא סימן טהרה. ע"כ. ול"נ ברור דסימן אחד מספיק להטמא וראיה לדבר מדברי מר"ן ביו"ד סי' סו ס"א בש"ע סימני ביצים להכיר שהם מעוף טהור אם שני ראשיה כדים או חדין או שהיה חלמון מבחוץ וחלבון מבפנים בידו עשהו ביצת עוף טמא, הרי שכתב או דהיינו שכל א' מב' התנאים עושה זה לביצה טמאה.

ולגבי הכלים שהשתמשו בהם לאיפות ולבישול בביצים אלו לכא' נלענ"ד דבעו הגעלה וליבון כדון ביצת עוף טמא.

